

ORMAN KÖYLERİNDE ARICILIK SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (TRABZON ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ ÖRNEĞİ)

Bu Araştırma Neden Yapıldı?

Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü sorumluluk alanında yer alan orman köylerinde, ORKÖY tarafından arı ve arı ürünleri üretimi için sübvans edilen ve edilmeyen işletmelerin üretim süreçleri incelenmiş olup, karşılaştıkları problemler tespit edilmiş ve bu problemlere çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca arı ve arı ürünleri üretimi yapan orman köylülerinin sürdürülebilir ormançılık prensipleri doğrultusunda sağlıklı ilişkiler kurmasına ve kamusal alanda çözüm üretici politikaların ortaya konulmasına katkı sağlamış olunacaktır.

Nasıl Bir Yol İzlendi?

Bu çalışmada, ORKBİS Sisteminden Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman köyleri listelendi. Tarım İl Müdürlüklerinin Arıcılık Kayıt Sisteminden (AKS), Arı Yetiştiricileri Birliklerinin ve Bal Üreticileri Birliklerinin kayıtlarından; Trabzon, Gümüşhane, Rize ve Bayburt illerindeki orman köylerinde bulunan arı ve arı ürünleri üretimi yapan işletme sayıları tespit edilip, 1.grup (0-20 kovan), 2. grup (21-40 kovan) ve 3.grup (41≤ +) olarak gruplandırılarak illerde yapılacak anket sayıları belirlendi.

Özgün alan verileri Yüz Yüze Anket uygulamasıyla elde edildi. Bu veriler sonucunda sorunlar ortaya konuldu. Arıcılar ve Arıcılar Birliği üyeleri ile SWOT Analizleri yapıldı. ORKÖY kredisi ile desteklenen ve desteklenmeyen, sabit ve gezginci arıcıların kovan verimleri, oğul verimleri, bal çeşitlerinin (çiçek, kestane, kestane-ormangülü ve diğer ballar) kovan verimleri, ve bal çeşitlerinin karşılaştırmalı istatistikli analizleri gerçekleştirildi. Tarım işletmelerinde arı ve arı ürünleri üretim faaliyetinin başarı düzeyinin değerlendirilebilmesinde Ekonomik Analizler yapılarak, birim alana düşen "bürüt kar", "net kar" ve "orsansal kar" değerleri belirlendi.

Ne Bulundu?

Arıcıların çoğunluğunun 50 yaşın üzerinde (%72,1), ilkököl mezunu (%51,1), evli (%94,9) ve orman köyünde ikamet ettikleri (%91,8) belirlenmiştir. Arıcılığa çoğunlukla baba mesleği olarak başladıkları (%46,5), 10 yıldan fazla süredir arıcılığa uğraştıkları (%75,6), aile bireylerinden yardım almadan (%64,6) ve ek gelir sağlamak amacıyla (%96,4) yaptıkları belirlenmiştir. Arıcılar sabit (%29,8) ve gezginci (%70,2) arıcılık yapmaktadırlar.

Ana arı problemi (%58,9) mevcut olup, arınlıklarda varroa paraziti (%51,6) ve beraberinde yavru çürüklüğü (%35,6) hastalığı görülmektedir. Hastalıklarla mücadelede ilaç kullanırken çoğunlukla profesyonellere değil, kendi bilgilerine ve tecrübeleri arıcılara danışmaktadırlar. Ballar, kalıntı analizi yaptırılmadan (%75,9) süzme bal (%59,7) olarak, perakende tanıdıklarına pazarlanmaktadır (%93,5). Pazarlamadaki sorunların en önemlisi pazara kontrolsüz ürün girmesidir. Kışlatmaya bağlı olarak işletmelerin %84,3'ündeki koloni ölümlerine varroa (%29,5) ve ana kaybı (%16,1) neden olmaktadır. Yaban hayvanlarından zarar gören işletmelerin (%92,9) en çok ayıdan zarar gördüğü (% 51,4) tespit edilmiştir.

Konaklama yeri temininde ve konaklama ücretlerinden dolayı sorunlar yaşamaktadırlar. Arıcıların konakladıkları yerlerde tarım ilacı kullanma durumu %22 olup, işletmelerin %50,4'ünde arı ölümleri olmuştur. Arıcıların %89,1'i bal ormanlarının yeterli bulunmadığı, %89,5 arıcının Arıcılık Sertifikası mevcut olup, işletmelerin %83,2'si uygulamalı eğitim talep etmektedir.

Orman köylerindeki arıcıların kovan başına ortalama bal veriminin 5-6 kg olduğu, arı ürünlerinin %98,8'inin bal olarak üretildiği, polen ve propolis üretiminin yok denecek kadar az olduğu tespit edilmiştir. Arıcılıkta yem, nakliye, petek, konaklama ve aile işgücü ücretlerinin en önemli masraflar olduğu tespit edilmiştir.

İşletmelerin yıllık ortalama Gayri Safi Üretim Değeri 32.346 TL bulunmuştur. 1. Grup desteklenen ve desteklenmeyen işletmelerin tarımsal gelirlerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. 3. Grup desteklenen işletmelerin tarımsal gelirinin 29.301 TL, desteklenmeyen işletmelerin 38.059 TL olduğundan, en yüksek tarımsal geliri 3. Gruptaki kovan sayısı ile çalışan arıcıların elde ettiği görülmüştür. Tüm gruplara baktığımızda; ORKÖY kredisi ile desteklenen işletmelerin tarımsal gelirinin, desteklenmeyen işletmelerin tarımsal gelirinden düşük olduğu sonucunu, bu sorunların yanısıra, Orkoy Fenni Arıcılık kredisinin verilme şartlarından da kaynaklandığı belirlenmiştir.

Ne Öneriliyor?

Arıcılık Yüksek Okulların veya Üniversitelerin eğitim programlarına koyulmalı, gençler tarafından meslek olarak yapılması özendirilmelidir. Tek geçim kaynağı olabilecek duruma getirilmesi için Arıcılık faaliyetlerine daha fazla önem verilmelidir. Arıcılar desteklerden yararlanabilmek ve sorunlarının çözümü için, Arı Yetiştiricileri Birliklerine ve Bal Üreticileri Birliklerine kesinlikle üye olmalıdır. Bal analizi ve kalıntı analizlerinin Ücretlerinin ödenmesi kısmen yada tamamının ilgili kurumlar tarafından karşılanabilmesi için devlet tarafından düzenlemeler yapılmalıdır. Üreticilerin balları, Kooperatifler ve Birlikler aracılığıyla analiz yapıldıktan sonra balların dolusu veya paketlemesi yapılarak pazarlanmalıdır.

Konaklama problemlerinin maddi ve manevi sorun olmaktan çıkarılacak önlemler alınmalıdır. Ayrıca nektar ve polen bakımından zengin fakat ulaşımı zor olan yerlerin ulaşım sorunları çözülerek bu kaynaklar ekonomiye kazandırılmalıdır. Sertifikalı ve yöresine uygun ana arı üreten işletmeler desteklenerek sayıları artırılmalıdır.

Arı ve arı ürünlerinin üretiminde çevre koşulları iyi oluşturulmalı, sağlıklı girdiler kullanılmalı ve girdilere standart getirilmelidir. Arıcıların ihtiyaç duydukları kovan talepleri ORKÖY tarafından kovan desteklemesi ile giderilmeli krediler ihtiyaca göre çeşitlendirilmelidir (ayrı tuzağı). Koloniler yaban hayvanlarına ve çevresel şartlara bağlı olarak sigortalanmalıdır. Arı hastalıklarında kullanılan ilaçlar ve petek üretim tesisleri sıkı denetlenmeli, sonucunda sert yaptırımlar olmalıdır.

Tarım ilaçlamalarında polinasyona zarar vermeyecek ilaçlar kullanılmalıdır. Arı ürünlerinin bilinirliği ve tüketicilerin bal tüketiminin artırılabilmesi için fuar ve festivallere katılım ve kamu spotu gösterimler yapılmalıdır. Piyasadaki sahte bal reklamından bal kalitesi üzerine yaşanan güvensizlikten dolayı markalı balların tercih edilmesini özendirici reklamlar yapılmalıdır.

Bal ve arı ürünleri üretimi için; kozmetik, ilaç, gıda ve sağlık alanında kullanılacak katma değeri yüksek ürünlerin üretimini artırılabilmesi için uygulamalı eğitimler düzenlenerek arı yetiştiricileri eğitilmeli ve bu ürünleri üretenler desteklenmelidir. Bölgemiz de kurulan bal ormanlarının yeterli duruma gelebilmesi için bal ormanı sayısı artırılmalı. Silvikültürel uygulamalarıyla bal verimi yüksek olan bitkilerin devamlılığı sağlanmalıdır.

ORKÖY Fenni Arıcılık Kredisi verilme şartları yeniden gözden geçirilmelidir. Uygulamaların 40-50 veya daha fazla koloniler ile yapılması için Tip Projeler revize edilmelidir. Devlet tarafından verilen destekler ihtiyacı karşılayacak nitelikte tek elden yürütülmeli ve amacına uygun devam ettirildiği de kontrol edilmelidir.

Yöremizde Apiterapik ürünler üreten işletmeler desteklenmeli. Kurulacak olan apiterapi merkezleri ile apiterizm yapılarak yöre ve ülke ekonomisine katkı sağlanmalıdır.